

Broekema ,gloepens 21-11-80

kwoad' op subsidiënten

„Twijstried' van Van Wattum is er

(Van één onzer redacteuren)

In de stad Groningen heeft dichter-schrijver Simon van Wattum uit het Winschoter Oostereinde gistermiddag het eerste exemplaar van de toen net van de persen gerolde bundel „Twijstried' in ontvangst genomen. Het boek werd hem aangeboden door Swier Broekema, hoofd van Radio Noord en daarvoor directeur van de Groningse Culturele Gemeenschap. Broekema veegde in z'n korte aanbieding de vloer aan met de subsidieverstrekkingen in deze provincie, voor cultuurruitingen als deze nieuwe bundel van Van Wattum.

Broekema was zó kwaad over de laksheid, zoals hij zei, van die subsidiegevers, dat de Martinatoren er wel van ondersteboven zou kunnen vallen. Hij wilde er niet al te veel over zeggen, omdat de gebeurtenis tenslotte feestelijk was, maar moest wel, uit een kenmerkend opgekropt gemoed. „'t Was een verschrikkelijke lijdensweg, de totstandkoming van deze bundel,” zei Broekema op z'n Gronings tot Van Wattum en zijn vrouw en het gezelschap van (vooral) journalisten en vrienden van de schrijver-dichter. Hij betitelde de subsidieverleners als „aigenwieze mensen”, vanwege de wijze waarop zij de subsidie-aanvragen voor dit boek meenden te moeten behandelen! „Moar 't is nou veur'nkander,” constateerde hij tenslotte. „En het is 'n haille fijne dag”.

Broekema deelde ook een tikje uit in de richting van de Groningse uitgever, die niet bepaald staan te trappelen om dit soort werk - van een dichter, die bovendien voornamelijk in het Gronings schrijft - uit te geven. En hij preees tegelijkertijd de „moed” van uitgever Lykele Jansma uit het Friese Buitenpost, die er wel op aan had gedurfd. Het hoofd van de noordelijke omroep las een „verantwoording” van de dichter voor, die onder de titel „Dichterschap” in de bundel is opgenomen.

Ik mout omsund nog oavends blieden
en lustern noar dien niedeg tikken,
dat woorden jagt
van dag tot nacht
om witte stroaten vol te schrieven
mit leegte van dis ogenblikken.
In 't venster hest n gebelschop taikend
en ale deuren deest op grundel;
n grelle klik
den doe en ik
en 't tikken tegen 't weerloos wai'kn't
van woord noar vers, van vers noar
bundel.

De bundel is tot stand gekomen met financiële mede werking van de provincie Groningen, het Provinciaal Anjerfonds en het H.S. Kammingafonds.



Swier Broekema overhandigt het eerste exemplaar van de dichtbundel aan Simon van Wattum

Schreeuw om erkenning

Vijftig jaar dichterschap is verpakt in de bundel „Twijstried”, die gisteren is verschenen van de dichter-schrijver Simon van Wattum uit Winschoten. Een kwart eeuw van dichtelijke attentie en genegenheid voor vooral het Oostgroningse land en zijn volk, van wie Van Wattum een zoon is.

Het is, met permissie, te gek om los te lopen, dat de dichter zelf zoveel moeite heeft moeten doen om subsidies los te peuten voor de uitgave van dit werk, dat een verrijking pur sang is voor de Groningse literatuur. Hij en zijn naaste vrienden hebben zich ervoor uit de naad gelopen om allerlei, over geld beschikkende, instanties zover te krijgen, dat de uitgave (heel fraai verzorgd door Jansma uit Buitenpost) mogelijk werd.

Hoe is het mogelijk, wat voor een cultuurbarbaren zijn we in deze provincie, dat dit noodzakelijk was. Wie zich toch een béetje om de cultuur bekommert (in Van Wattums geval, wat mij betreft, met een forse hoofdletter geschreven), zou veel eerder bij hem op de stoep hebben moeten staan, om hem te vragen of hij bereid zou zijn zijn verzamelde werk te bundelen en uit te geven. Wie een béetje het volkseigene ter harte gaat, wie enig gevoel heeft voor het mooie op de eigen cultuurzolder, zou toch uit zichzelf de trap hebben moeten beklimmen om de verborgen, maar o, zo fijne dingen die er op liggen, er af te halen. Het zou doodzonde zijn geweest als de gedichten van Simon van Wattum in het vergeetboek zouden zijn geraakt en niemand nog ooit weer naar zijn literaire meesterwerkjes zou hebben omgezien. Daarvoor is veel van datgene wat hij schreef, te zuiver, te eerlijk en te gevoelig, kortom: te kostbaar om in de vergetelheid te verdwijnen.

Er is, geloof ik, niemand in de Gro-

ningse literatuur te vinden, die zo dicht bij de Groningers en hun taal staat, en zelfs heeft gestaan, dan Van Wattum. Hij vertelt het zelf: soms kan een alledaagse situatie een woord in z'n geest oproepen, waaromheen al gaande, het gedicht bijeen wordt gesprokeld, dat dan in een felle ontlasting van het dichtelijk gemoed aan het papier wordt toevertrouwd. Dat had hij al, toen hij nog hoofdredacteur was van deze zelfde krant, die hem nu bejubelt vanwege zijn met „Twijstried” geleverde literaire prestatie. Dan kon op vrijdagmiddag de deur van zijn kamer zich hermetisch sluiten en hoorden wij, aan deze kant, slechts het tikken (of af en toe een tik) van de schrijfmachine, waarna tenslotte de deur open ging en hij met een velletje papier (een niet meer geheel „witte straat”) de redactie opliep. Om de vrucht van de dichtelijke inspanning te laten lezen aan de eerst in aanmerking komende. Vaak begrepen die (jonger uiteraard dan nu), niet wat hij met het gedicht bedoelde. En zeiden dat ook. We hebben hem er vaak mee te kort gedaan. En onnodig gekwetst.

Wie de gedichten in „Twijstried” leest, moet Oostgroninger zijn, of op z'n minst Groninger, om soms met ingehouden adem woorden en zinnen in zich opnemende, de schoonheid van die streektaal en het land dat erbij hoort, te voelen. Janken bijna om het herkennen van die altijd borrelende bron van woorden uit een nooit rustende geest. Als gewoon mens ben je geneigd te vinden: hou komt e der bie. Als bewonderaar van de dichter en van wat daar staat, zeg je liever niets en lees je in stilte. Het ene vers na het andere.

Van Wattum liet de gedichten uit z'n allereerste periode, de tijd van de

gewenning, buiten zijn nu verschenen bundel. Een goede beslissing, ongetwijfeld, omdat zijn beste periode, mijns inziens, later lag. Misschien in z'n actieve tijd voor „de Winschoter”? Als zijn Kanaalster dialect het veld heeft geruimd voor het Gronings van het Oldambt? Als „uut”, „oet” is geworden? Van Wattum die in en door zijn eigen provincie schromelijk wordt onderschat als dichter, getuige de moeite die het gaf om deze bundel te doen verschijnen, betekent helemaal niets in de Nederlandse literatuur. Toch heb ik, naar mijn gevoel, de geboorte van het Christuskind, zelden eerder zo zuiver gelezen als in het gedicht „Geboorte” van deze zelfde Simon van Wattum.

GEBORTE

Nog even, meid,
verbijt de pijn
die hapt naar elke vezel
van je gezegend lijf
bij elke stap
die stram en stijf de ezel doet.
Nog even, meid,
straks wordt het goed,
ik draag je op beide handen
naar 't bed van één laag stro,
maar tot zolang,
tot zo de tanden op elkaar.
Nog even, meid,
wees maar niet bang,
alles wordt waar, je schreeuwen
uit eeuwen duisternis
en dan het licht,
vol luister en oneindig goed.
Rust nu maar, meid,
het is volbracht,
voorbij de nacht, gegeven
ons 't leven, een mondje
zeg maar erbij
dat miljoenen andere voedt,
al wie verloren was, behoedt.

ROEL WAALKENS